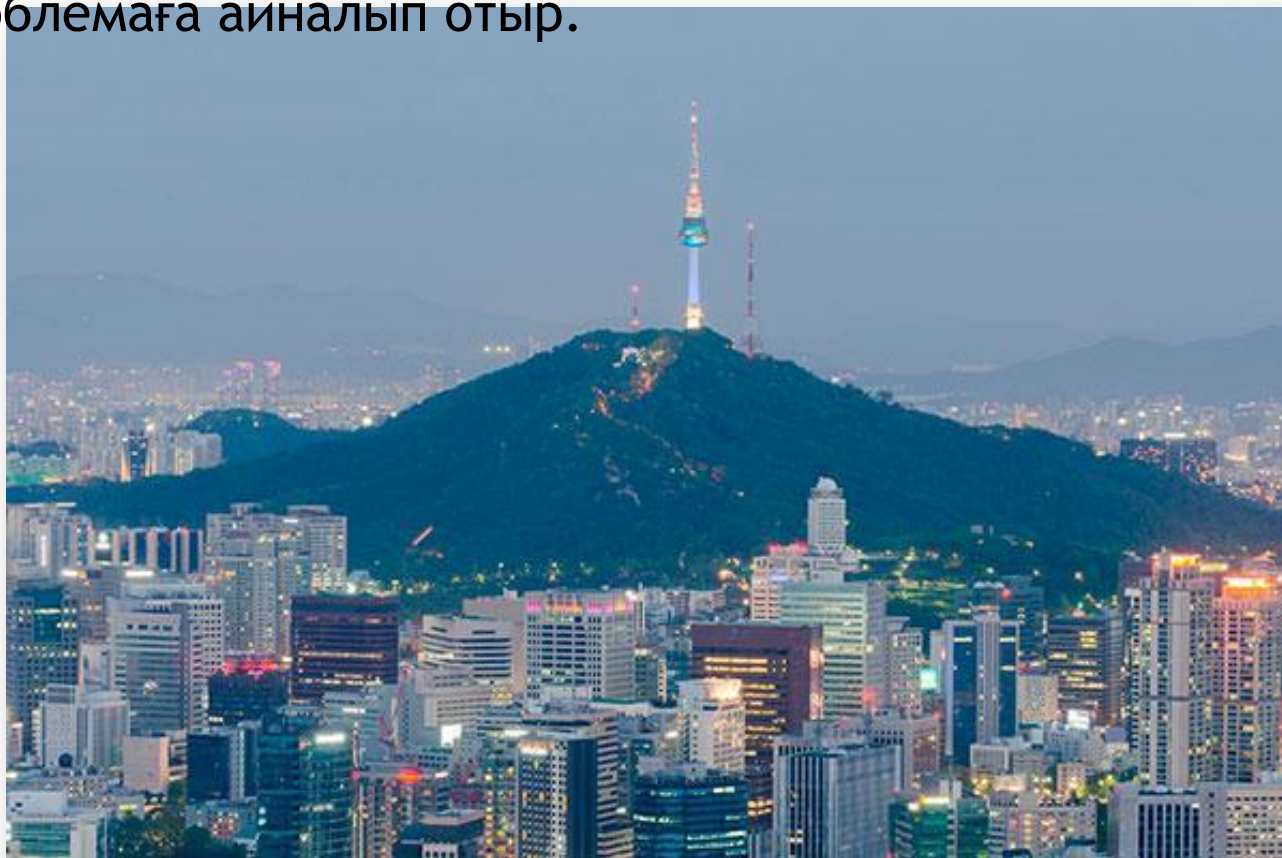

**АЛМАТЫ
ОБЛЫСЫНЫҢ
ЭКОЛОГИЯСЫ
ЖӘНЕ ОНЫҢ
АДАМДАРЫНА ӘСЕРІ**

АЛМАТЫ ОБЛЫСЫ

© Алматы облысы — Қазақстан Республикасының оңтүстік-шығысындағы әкімшілік бөлік. Жерінің аумағы 224,0 мың км². Облыс аумағында 16 аудан және 3 облыстық бағыныстағы қала) бар. Тұрғыны 1922 мың адам (2015).

- Алматы қаласы орналасқан тау беткейінің климат жағдайларының өте қолайлы екендігіне қарамастан қала атмосферасының өздігінен тазару қасиеті төменгі дәрежеде, бұнымен қатар атмосфераны ластаушы стационарлы, қозғалмалы көздердің артуына байланысты қала атмосферасының ластану деңгейі халықтың денсаулығына кері әсерін тигізіп отырғаны аса маңызды экологиялық проблемаға айналып отыр.

- ◎ Бүгінгі күнде Алматы дүниежүзіндегі 25 ластанған қаланың тізіміне еніп отыр. Қаламыздың Қазақстандағы ең лас қала аталуының басты өзекті көзі - автокөліктер.
- ◎ Ал әрбір мың автомобильден күніне ауаға 3000 кг көміртек оксидтері, т.с.с отынның толық емес жану өнімдері бөлінеді. Жыл сайын олар 280 млн тонна шамасында көміртек тотығын, 56 млн тонна көмірсутек, 28 млн тонна азот тотығын ауаға қосады.

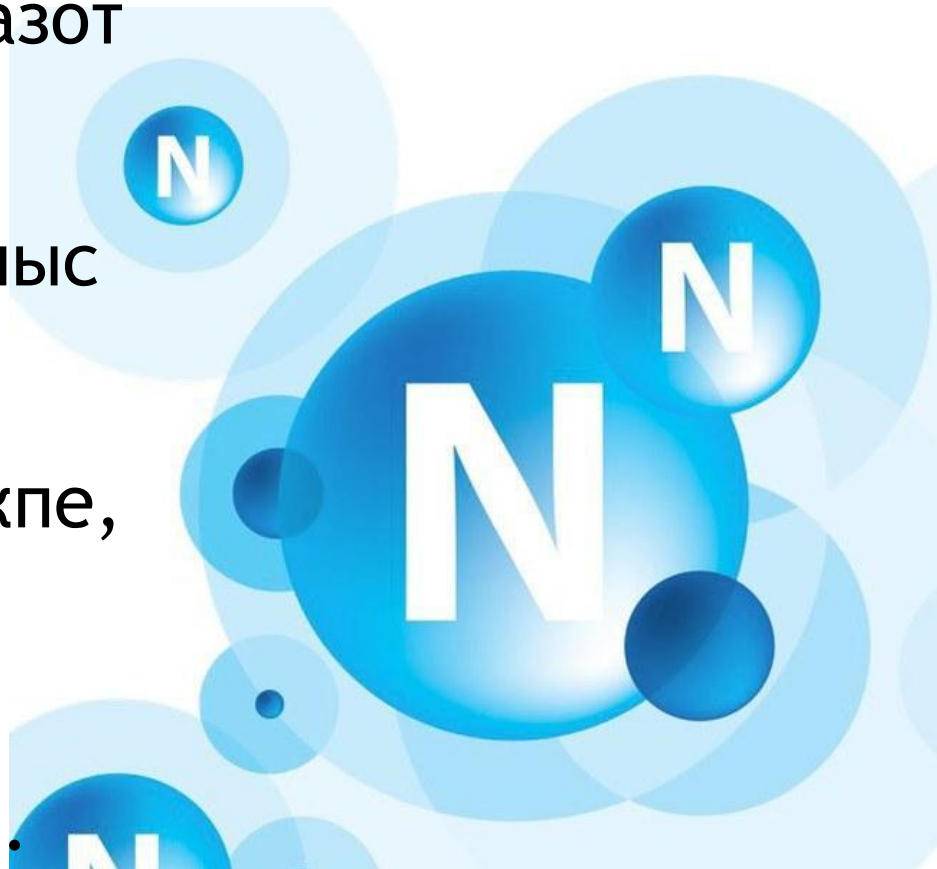
КӨМІРТЕГІ ОКСИДІ (CO_2) МЕН МОНООКСИДІ (CO).

- Көміртегі оксиді улы емес, ал монооксид - улы. Ол адамның қанындағы гемоглабинмен қосылып, зиянды қоспа түзеді де, ауру туғызады. Деректерде: XIX ғасырдың 20 - жылдары CO_2 мөлшері - 0,29 % болған. 1990 жылы - 0,35 % , яғни 20 пайызға көбейген. Ал 2000 жылы - 30 пайызға жеткен екен.

АЗОТТЫҢ ҚОСЫЛЫСТАРЫ

- Адам баласы азот оксидтеріне душар болған жағдайда, тыныс жолдарының қабынуы, бронхит, ентікпе, өкпе - тыныс жолдары ауруларынан зардап шегеді.

АУА ҚҰРАМЫ

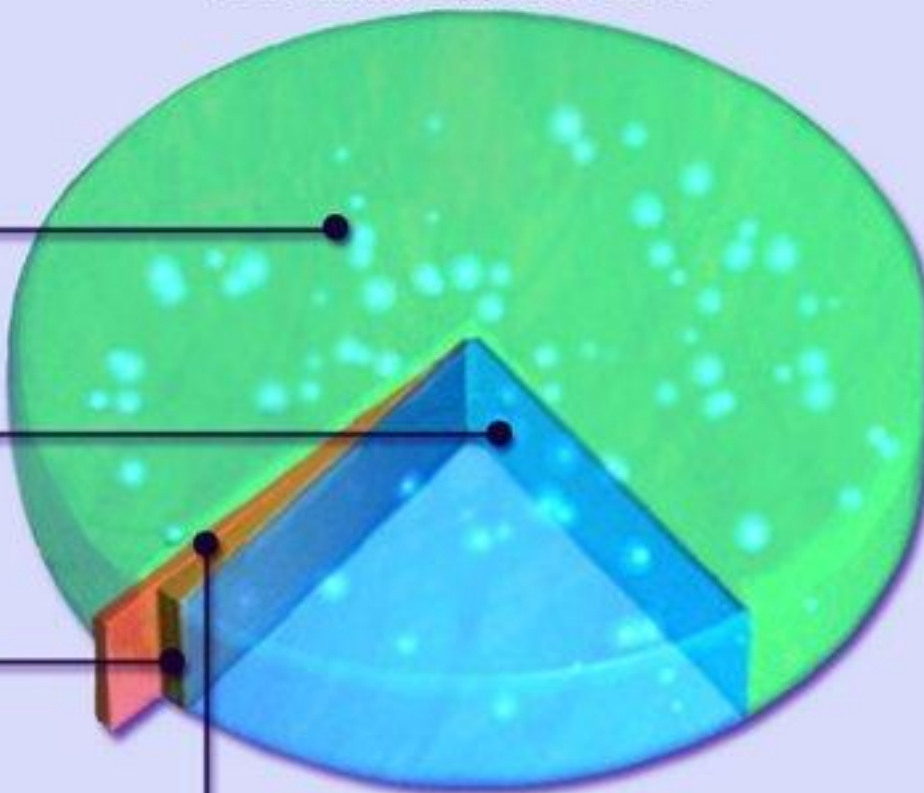
объемные доли газов

Азот 78,09 %

Кислород 20,95 %

Аргон 0,93 %

Углекислый газ 0,03%

АЛМАТЫ ОБЛЫСЫНДА ТАБИҒИ ОРТА НАШАРЛАУЫ

- 1. Жел эрозиясы. Алматы облысының шөлейт аудандарында желдің жиі соғуы нәтижесінде жел эрозиясы кеңінен орын алған.
- Сасықкөл және Алакөл жазықты ауданындағы құм алаптары мен құмдауыт топырақ жел эрозиясына ұшыраған; ұшарал аласа таулы - жоталы - жазықты ауданында орташа және қатты жел эрозиясы және таулы - жазықты Алакөл ауданында төменгі дәрежелі жел эрозиясы байқалады.

◎ Жел эрозиясына

ұшыраған жеті аудан анықталды. Панфилов алабындағы жыртылған учаскелерде жел және ирригациялық эрозия болуы мүмкін; тау сағасындағы Қаратал ауданы орташа және күшті жел эрозиясымен; Ақсу таулы - жазықты ауданында құмдауыт топырақты жел эрозиясы процесі және ирригациялық эрозия байқалады; Лепсі ұсақ - құмды жазықты ауданы орташа және күшті жел эрозиясына ұшыраған;

◎ Су эрозиясы.

- ◎ Іле алатауының таулы аймақтарындағы жазықтықта, Кеген және Нарынқолдағы тауаралық жазықтығында аумақтың едәуір беткейленіп, таратылуы әсіресе, Қарасай, Жамбыл, Еңбекшіқазақ және Кербұлақ аудандарының шаруашылықтарында әлеуетті қауіптілік байқалады. Жауын - шашын мен қамтылған барлық тәлімі алқаптар 2-ден 12 градус аралықтарындағы таулы беткейлерде орналасқан алқаптар. Олар тез шайылып кетуге ыңғайлы болып келеді.

ТҰРҒЫНДАРЫ

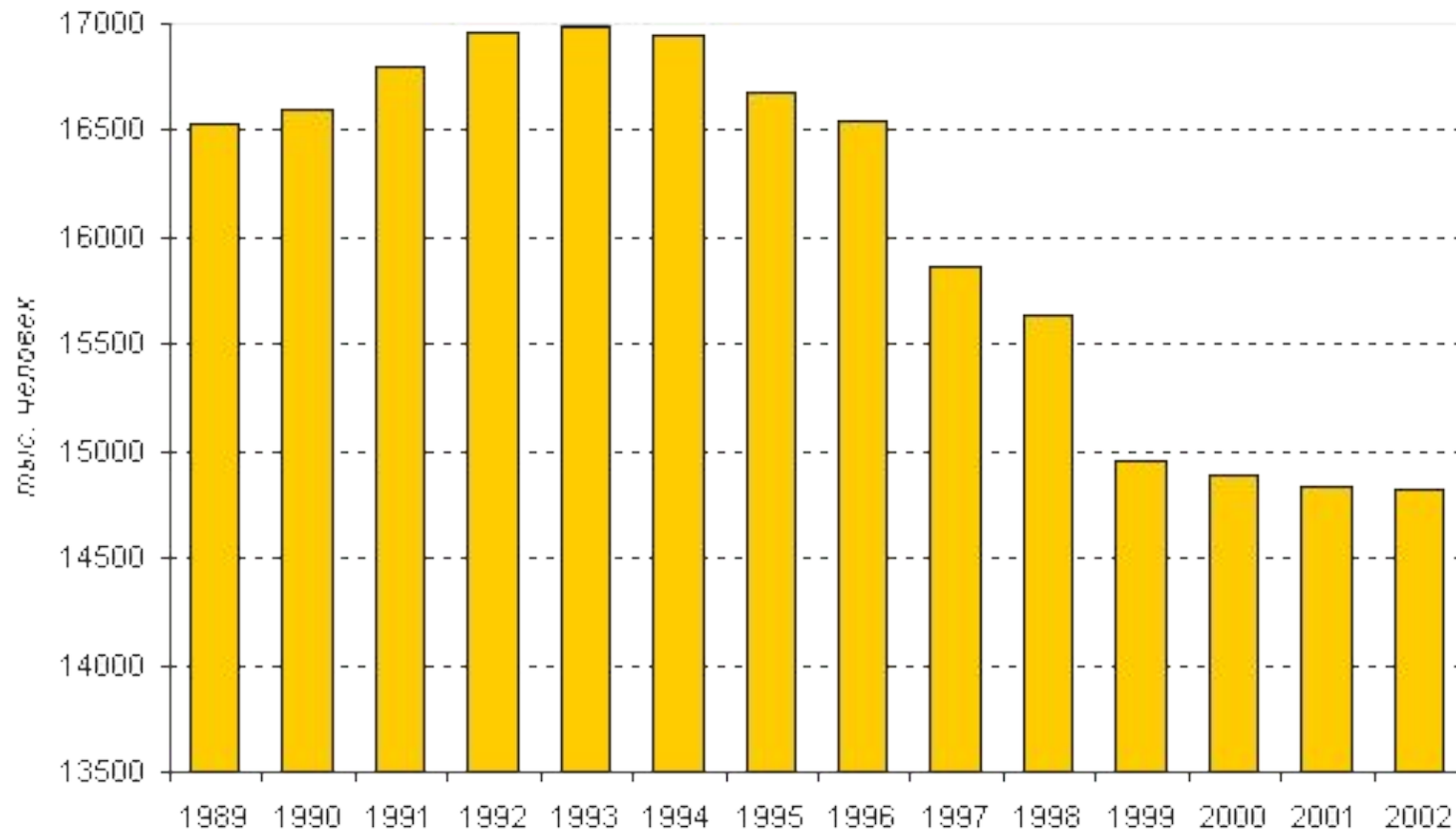
◎ Тұрғындарының орташа тығызд.

1 км²-ге 7,3 адамнан (1997), тау етегінде (теңіз деңгейінен 500-900 м) 1 км²-ге 19 адамнан, Балқаш атырабында 1 км²-ге 2,6 адамнан келеді. Олардың 30,3 пайызы (Алматы қаласын қоспағанда) қалада тұрады.

ХАЛҚЫНЫҢ САНЫ

ДИАГРАММА ТҮРІНДЕ

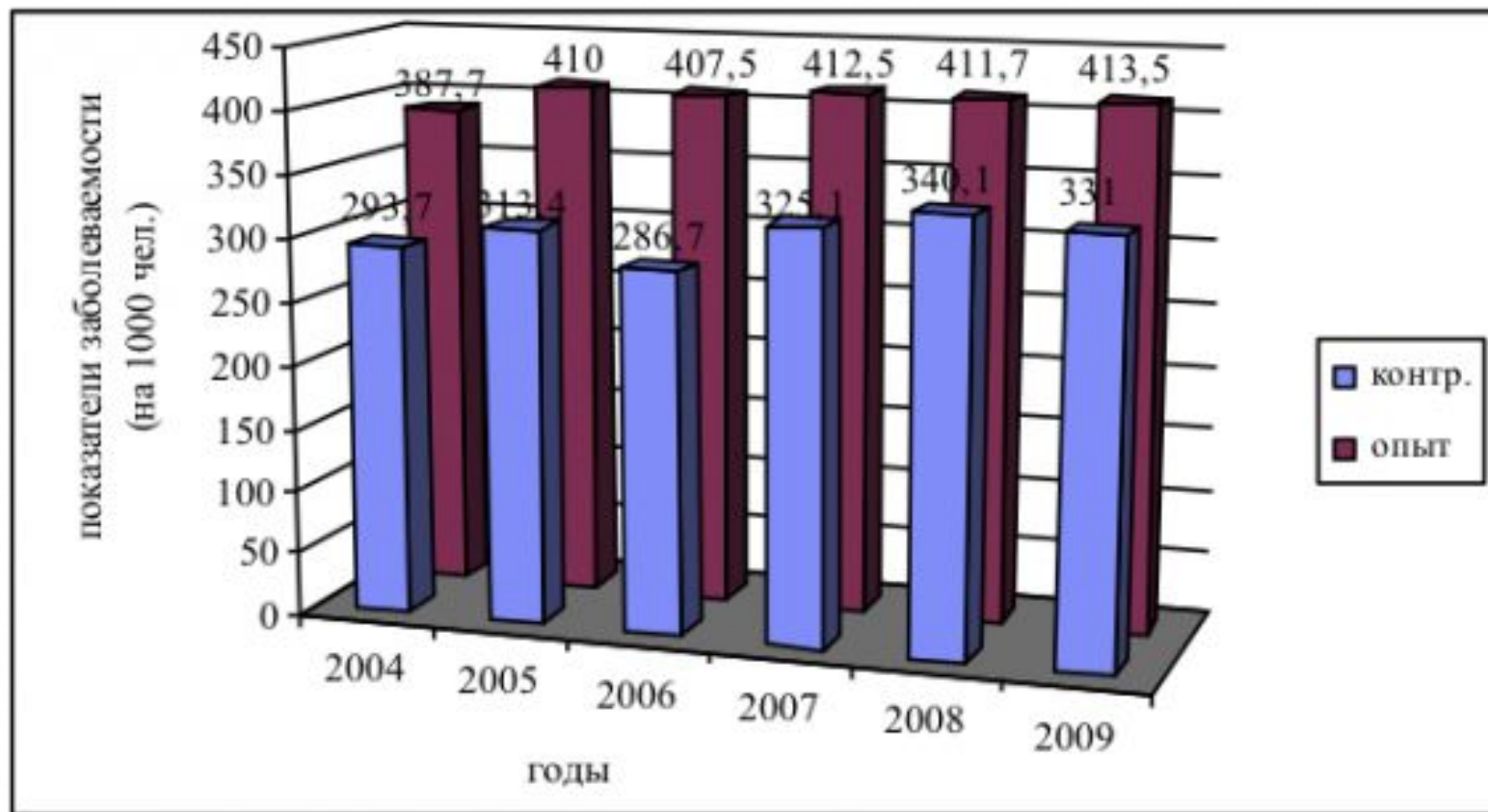

ХАЛҚЫНЫҢ САНЫ

КЕСТЕ ТҮРІНДЕ

2010	2011	2012	2013	2014	2015
1 836 563	1 873 374	1 909 362	1 946 627	1 984 518	1 922 107

АУРУ ДЕҢГЕЙІНІҢ КӨРСЕТКІШІ

СУ АРҚЫЛЫ ЖҰҒАТЫН АУРУЛАР

